

וּפְרִיעַת מִקְצַת בֵּין בְּרִייתָהּ
 חֶסֶד שׁוֹבֵר הַחֵן אֶפְלָאן
 אֲדַמְיָא בֵּין חֲתוּבִים שֹׁפְרָא, וְלִי
 בִּשְׁבַת אַחַד שְׁפִירוֹ קֶאֱמֵר
 שֶׁטַּר עֲלִיוֹ קָרִים, וְהִלְכִן
 וְחִתִּיכִי לִי וְיִהְיֶה. **חֶסֶד**
 דִּין אֲנִי מְעוּב דְּקֵא
 שְׁרִינִי שְׁרִינִי שְׁעִירוֹן גְּדוֹל
 סְמִינִי לִבְרֻעַ דְּקֵא (רִימָא)
 יַעֲרוֹר הֲרַצְתָּן שְׁנִים, וּבִזְמַן
 אֲבֵל עוֹר לֵא שֶׁנִּי לִי
 דְּאֵמֵר בִּי חֵיִּי בִּי אֲמִי
 וְזוֹרִין מִשְׁקַל שֶׁל אֶבֶן כְּדִי
 ; וְהוּ (שִׁהֲנֵת) [שִׁהֲנֵתוֹן]
 יֵשִׁי. אֲבֵל מִלִּין קִמְפִּיא סְגִי
 אֲבֵל בְּלֻשׁ שִׁמְעָא אֶפְלָאן

עין משפט
נר מצוה

יב א מיי פירט מהלכות שבת הלכה טו:
יב ב א מיי פירט מהלכות תפילין הלכה ח קמנ עשין כב טור שריע אורח סימן לב סעף ז:
יד ר מיי שם הלכה ט קמנ עשין כח טושיע יויד סימן רעא סעף ג:
בזו ה מיי פירט מהלכות תפילין הלכה א קמנ שם טושיע יויד קי רל:
בזו ו מיי פירט שם הלכה ט קמנ עשין כג טור שריע יויד סימן רפא סעף ו:

מוסף תוספות

מוסף תוספות

א. שלא נחלק רשנים.
ריטב"א. וכלפי הבשר לא נתקן כיל. מוס' הל"ש.
ב. וכותבין בו במקום שער. מוס' הל"ש. ג. דבר. מוס' הל"ש. ד. וכותבין בו במקום בשר ששם הוא מוקדן היטב יותר. מרדכי סימן שצ"ג. ו. וכותבין עליו במקום שער. מוס' הל"ש. ו. אותו שכלפי הבשר. מוס' הל"ש. ו. ושם הוא נאה וטוב יותר. מוס' הל"ש. ו. כי אין מטידין הקליפה רק לתקנו והאי חתך העילין קרוי קלף ודניו לכתוב עליו במקום בשר. מרדכי שם שצ"ב. (ועי' שו"י נגדיו יעט. ט. שהסיד שאנו נוהגין בקליפם שלנו מהני כעפציו. מוס' שולח יט. שלא אמרו חכמים עפין דוקא שלא ישי עבודין אחרים שהן מכשירים כעפצים הללו. ומכ"י. י. כלומר דבלא עפצין קרע הבא בתוך שלט לא יתפור. חי' הרי"י. דאי לא מאי לא יתפור. חי' הרי"ן. ג' אבר. מוס' מגילה יט. ג' על הלבן. מוס' מגילה יט. י"ד. כיון דמיעיקרא פריכין מהא דקתני שינה פסול ואוקי אמוזיה השתא נמי אמוזיה מוקמינן להו כי ריטב"א. דאפשר. ריטב"א. ט. מאי איירא דנטק דרוכסוטוס הרי הוא קלף. מוס' הל"ש.
יז. דמכשיר. מוס' הל"ש. י' ולא אמוזיה. מוס' הל"ש. [ועי' ריטב"א דל"כ ר' דלמר נאמן דהא מועד רב דלס שיה נמוזה פסול. י"ו. והואך עושין דהו וכי תימא ינוי ויהב רבא אמרי' ההם בפי' הקומץ רבה (מנחות לג.) שאם כתבה בשני דפי' פסולתה וכתב הרמב"ם ויל' (פי' מהל' תפילין ה"א) אפי' שכתב, י"ל. חי' הרי"ן. יט. [ד'מוזיה שכתב פרשה ראשונה אחר שינה כשרה. ספק תוספתא אית שרי' (עי' רש"י ורפ"י עיטא, ועי' ט"ו וקובי"ט ביויד חי' רי"י, ותם' ביויד חי' ריטב"י.) כששמע בריהא זו. מוס' הל"ש. כ"א. שה' דברי ר' אחאי יוכלים לפשר דאמוזיה קאי דהשתא הויא מילתא דרי"מ סייעתא להדיא. מוס' הל"ש.

רבינו חננאל

קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל. ורבינו חננאל דרוכסוטוס כדי לכתוב עליו מוזיה. דאלמא בפנינו (זו בענין שיעור ב' בעשרת ה'יג'.) והא מוזיה שחי' פרשיות [היא] ופרקינן מאי מוזיה דקאמר ר' ניצ"א [דקתנן] דקארי לא לתפילין מוזיה.

קַרְף ו**דוכסוטוס** ב'. גויל הוא עור שלם^א אלא שהשירו השיער^ב

והיינו דלמר בדרש בנצח בנמל (דף ג.) גויל אבני דלא משפיין אלמא^ג שאינו ממוקן קרי גויל וכשחולקין אותו לשנים אותו שכלפי שיער קרוי קַרְף^ד וכלפי בשר הוא דוכסוטוס^ה ואומר ר"ת בדלשון יוון

קורין לבשר סוטוטוס ודוך פי' מקוס כמו דוך פלן לכן קרי ליה^ו דוכסוטוס כלומר מקוס בשר וקלפים שלנו יש להן דין קלף וכותבין עליהן ס"ת תפילין ומוזות **לד** בשר^ז ודלא כלאומר שקלפים שלנו הם דוכסוטוס לפי שמגררין האומנין המתקנים אותן קליפתן העליונה ונשאר הדוכסוטוס דל"כ היאך כותבין עליהם תפילין דמסקינן הלא תפילין דוקא על הקלף^ח וי"מ דקלף ודוכסוטוס אינם מעופפים וקשה דל"כ פסול לכתוב עליהן ס"ת^ט ותפילין ומוזות דנענין ספר ולהשי פסיל במסכת מגילה (דף יט: ושם) לכתוב מגילה על הדפמרא משום דנקראת ספר ולקמן משמע דכשרין ואי"ת קלפים שלנו דלא עפיין היכי מיתשברי ואומר ר"ת דמיקון שלנו חשיב כעיוף^י וכן משמע בהקומן רבה (מנחות לא:) דקאמר קרע הבא בצ"ו^{יא} יתפור צ"ו אל יתפור ומילא אידך בשלש יתפור צ"ו אל יתפור ולא פליגי הא דעפיין הא דלא עפיין^{יב} אלמא ס"ת כשר בלא עפיין^{יג} והיינו בתקון טוב כשלו ובפ"ק דגיטין (דף יא.)^{יד} גבי שטר והא צענין דבר שאינו יכול להזדייק ומשני דעפיין משמע דאי לא עפיין יכול להזדייק ופסול ואנן חשו כשלו אינו יכול להזדייק^{יז} אלמא מסוד כעפיין: והא^{יח} מדרבנן **סיפא** ב'. הוה מנאי למיפקך ברייתא גופא רישא לסיפא ומשמע דלממני^{יט} מהדר לפרוכי ואומר רי"י דכן מנניו בהמפקיד (צ"מ דף ג:) גבי ורמי גזל אגזל כו' דכרי רצי טרפון ממנאי דמתני' ר' טרפון היא מדקתני עלה דהיא כו' והוה מנאי למיפקך הנהו מרמי אסודי ופרקי' אממנינן דהמפקיד: **תנן** קַרְף כדי לכתוב עייו ב'. אין לפרש דהכי פריך מדנטק קלף מכלל דדוכסוטוס לא דל"כ לעיל דמשני מאי מוזיה מוזיה שבתפילין אכתי תקשה ליה ממנינן דקתני קלף ומשמע ולא דוכסוטוס וברייתא שונתא שיעור לדוכסוטוס כקלף אלא הלא סמן אצרייתא^י דלעיל: **אידי ואידי אמוזיה הא דכתבה ב'.** ואי"ת אמאי לא קאמר **אידי ואידי** תפילין קלף במקום שיער ודוכסוטוס במקום בשר ויש לומר^{יב} דינחא ליה לקיומי לשינויא

קמא דשני אמוזיה והי"ד דה"מ למימר אידי ואידי תפילין: ורבי אחאי מבשיר. ואי"ת ואי סבר רב כרבי אחאי^{יג} לימא נמי קלף הרי הוא דוכסוטוס וי"ל רב מפרש דרצי אחאי^{יד} לא מפרשה אלא תפילין^{טו}: **אלא** **אאי** **אתפילין**. והא דקתני כתבה לשון נקבה היינו מוזיה שבתפילין: **ותפילין איניא מי כתבינן.** ואי"ת הא דתנן בפ"ק דמגילה (ד' מ:) אין צין ספרים לתפילין ומוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומוזות אין נכתבות אלא בלשון אשורית אמאי לא קתני נמי שבתפילין ומוזות אין נכתבין על הגויל ואומר רי"י דלא קתני לה משום דלא מיפסלי בגויל מחד טעמא אלא משום שזה דינו צלקן וזה דדוכסוטוס אצל הא דנכתבים אשורית הוי מחד טעמא כדדרשנין התם בגמרא והיו כהוייתן יהו ועוד דלפ"י עלמן אינן שוין שזה על הקלף וזה על הדוכסוטוס ומיחו קשה דהוה מנאי למימני שהספרים נכתבים על היייר שאינו מחוק דדוקא על נייר מחוק פסול ס"ת במקמת סופרים אצל תפילין אין נכתבים אלא על העור כדמוכח בדרש פירק שמונה שריס' (לקמן קה.) וי"ע צירושלמי בפ"ק דמגילה ואם תאמר נייר שאינו מחוק נמי ליפסיל כספר תורה כדפסלינן מגילה (דסוטה) משום דכתבי צדכא ונראה דיייר נמי דקתני במגילה [דסוטה] היינו במחוק ואף על גב דלא פריש כדלעשתן ספר^{טז} עושין דקאמר היינו שאם פרשת שמע כתובה בסוף העמוד יכתוב אחריה והיה **אם** שמוע בגליון או אם היה פרשת והיה אם שמוע בראש העמוד וכתוב גלגליון פרשת שמע^{יז}: **השתא דאתית להבי ב'.** אומר רי"י דמילתיה דרב סתמא נשנית בצית המדרש דקלף ודוכסוטוס שוים והיה סבור בתחילה דלענין תפילין קאמר ולא מנאי קאי עד דמסיק השתא^{יח} דלענין מוזיה קאמר^{יט} והא דמניא לעיל שינה בזה ובה פסול אידי ואידי תפילין וסוגיא דהקומץ אולא כפי מסקנא דשמעתין:

המוציא יין פרק שמיני שבת

דוכסוטוס. קלף שניטלה קליפתו העליונה: **מוזיה**. שמע והיה אם שמוע: **שבתפילין**. דהמס ד' אגרות לד' פרשיות ושיער בחד מינייהו דהיינו שמע קטנה שבהם: **מעמאזאם אפ הידים**. לענין תרומה כדלמנן צ"ח דבר בפ"ק (דף ט:.) **קליטה**. הוא הדפוס של עור שחתוך לד' צמים כמין צית יד של

עור והאיגרות צתוכן: **צמוזיה**. הן האיגרות שהן צתוך הצמים: **והא מדקתני סיפא**. דההיא דלעיל קלף כדי לכתוב כו' מכלל דרישא כו' וקאיא רישא אסיפא: **שיעור**. של כל אחד כזמה: **כדי לכתוב עליו מוזיה**. אדוכסוטוס קאי דלא חזי לתפילין וסיפא פריש קלף כדי לכתוב פרשה קטנה שבתפילין: **קלף אין דוכסוטוס לא**. הוי כשיעורא וזוטא כי האי אלא ככדי לכתוב צ' פרשיות דמוזיה לא דוכסוטוס חזי לתפילתא הוה ויה לשעוריה כשיעור וזוטא דתפילין: **למזא**. מזוזה מן המוצחר קלף צעין וסתמא דכל איניש מזוזה מעלייתא עמיד הלכן לא מנצטע דוכסוטוס לתפילין והי"ל אין מנציעין כמוהו: **למוזיה**. אם כתבה על הקלף: **הא דכסב אקלף אפי' במקום שער**. וכי"ש במקום בשר דהילכתא מוזיה צמקוס שיער והא דכתבה אדוכסוטוס צמקוס בשר: **כדי אחי מכשיר**. ורב מוקי לדרי' אחי תתפילין דכתבן על דוכסוטוס ואמר כוותיה: **נייר**. של עשבים: **גויל** מעובד דעפצים: **מסייע ליה**. לרצ: **כיוולא** צו. רישא דכרייתא תפילין של יד עושין אותן של ראש ואתון של ראש אין עושין אותן של יד לפי שאין מורדיין כו': **ס"ם שצלה**. אין מחתכין ממנה יריעה שפרשיות שמע והיה אם שמוע כתובה לקצוען צמוזיה: **דכסיני**. הכן תפילין אמאי: **לאו דכסיני אדוכסוטוס**. שהוא כשר למוזיה הלכן הא מורדיין עושין: **השפא דאסיס להכי**. דמוזיה אקלף כשרה: **לא סימא**. צמילתיה דרב דוכסוטוס הרי הוא כו':

ד'

וספר תורה שבלה אין עושין מהן מוזיה לפי שאין מורדיין מקדושה חמורה לקדושה קלה טעמא דאין מורדיין הא מורדיין עושין דכתיבא אמאי לאו דכתיבא אדוכסוטוס לא דכתיבא על הקלף ומוזיה אקלף מי כתבינן אין והתניא כתבה על הקלף על הנייר ועל המטלית פסולה^א אמר רבי שמעון בן אלעזר רבי מאיר היה כותבה על הקלף מפני שמשתמרת השתא דאתית להכי לרב גמי לא תימא דוכסוטוס הרי הוא כקלף יאלא אימא קלף הרי הוא כדוכסוטוס מה דוכסוטוס כותבין עליו מוזיה אף קלף כותבין עליו מוזיה: דיו כדי לכתוב: **תנא**

קמא דשני אמוזיה והי"ד דה"מ למימר אידי ואידי תפילין: ורבי אחאי מבשיר. ואי"ת ואי סבר רב כרבי אחאי^{יג} לימא נמי קלף הרי הוא דוכסוטוס וי"ל רב מפרש דרצי אחאי^{יד} לא מפרשה אלא תפילין^{טו}: **אלא** **אאי** **אתפילין**. והא דקתני כתבה לשון נקבה היינו מוזיה שבתפילין: **ותפילין איניא מי כתבינן.** ואי"ת הא דתנן בפ"ק דמגילה (ד' מ:) אין צין ספרים לתפילין ומוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומוזות אין נכתבות אלא בלשון אשורית אמאי לא קתני נמי שבתפילין ומוזות אין נכתבין על הגויל ואומר רי"י דלא קתני לה משום דלא מיפסלי בגויל מחד טעמא אלא משום שזה דינו צלקן וזה דדוכסוטוס אצל הא דנכתבים אשורית הוי מחד טעמא כדדרשנין התם בגמרא והיו כהוייתן יהו ועוד דלפ"י עלמן אינן שוין שזה על הקלף וזה על הדוכסוטוס ומיחו קשה דהוה מנאי למימני שהספרים נכתבים על היייר שאינו מחוק דדוקא על נייר מחוק פסול ס"ת במקמת סופרים אצל תפילין אין נכתבים אלא על העור כדמוכח בדרש פירק שמונה שריס' (לקמן קה.) וי"ע צירושלמי בפ"ק דמגילה ונראה דיייר נמי דקתני במגילה [דסוטה] היינו במחוק ואף על גב דלא פריש כדלעשתן ספר^{טז} עושין דקאמר היינו שאם פרשת שמע כתובה בסוף העמוד יכתוב אחריה והיה **אם** שמוע בגליון או אם היה פרשת והיה אם שמוע בראש העמוד וכתוב גלגליון פרשת שמע^{יז}: **השתא דאתית להבי ב'.** אומר רי"י דמילתיה דרב סתמא נשנית בצית המדרש דקלף ודוכסוטוס שוים והיה סבור בתחילה דלענין תפילין קאמר ולא מנאי קאי עד דמסיק השתא^{יח} דלענין מוזיה קאמר^{יט} והא דמניא לעיל שינה בזה ובה פסול אידי ואידי תפילין וסוגיא דהקומץ אולא כפי מסקנא דשמעתין:

אוח

מערבן מוזיה. השתא דאיייתית להכי ההוא דאוקמא רב פפא נמי לרב כתנא דבי מנשה (ואוקימתא) [ואוקמאן] בתפילין, משום דמוזיה אין נכתבת על הקלף, והרי היא נכתבת על הקלף, לרב נמי עיקר שמעתייה, תוצה הכין, דרוכסוטוס וקלף לענין מוזיה שוין נכתבת על זה ועל זה, אבל תפילין אין נכתבים על דרוכסוטוס. וכן הלכה וכן מנהג. **דיו כדי לכתוב ב' אותיות.** דיו הוא [תורין] שכותבין בו, ועוד [נ"א: וכן] הכלי שמתניחין בו את הדיו גם הוא נקרא דיו. **דנאט ב' אותיות** שאמור ב' אותיות (בקלף) [בדיון]. ב' אותיות בקולמוס, ב' אותיות בקלמרין. ואיכא למידע דאי איכא בקולמוס בכרי ב' אותיות מכוונות סניא, אבל אי אייתיה לדיו בכלי בין ב' דיותא ובין קלמרין צריך למיהוד יתר מב' אותיות דיכול למיכתב מינייהו ב' אותיות, משום שא"א שיצא כולו בקולמוס שהדיו [נשאר] בדיו שהוא כלי או בקולמוס או בקלמרין. מי"ט צריך שיעור בדיו שכותבין בו, וליחייב על הדיו שהוא בית הדיו, או על הקולמוס, או על הקלמרין. תשובה כיון שהולצתא דיו לכתוב בו הוא מתכוין, עליו הוא חייב, ואינו חייב על הכלי שהוא בו מפני שהכלי טפילה לו, דתנן המוציא אוכלין מחות ממשעירו בכלי, פטור אף על הכלי ואינו חייב על הכלי שהוא בו מפני שהכלי טפילה לו, דתנן המוציא אוכלין מחות ממשעירו בכלי, פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו, ותניא עליה המוציא אוכלין כשיעור בכלי, פטור על הכלי וחייב על האוכלין. קומרינן אשר כאן היא ששינוי בסדר טהרות קלמרין, ופירושו [בלשון ישמעאל] [אל]מחבאר. ותנן קלמרין של יוסף הכהן

מסורת הש"ס

א) תוספתא דידים פרק ג,
ב) [שם:] א ס"א אלא,
ג) מנחות לב, ח [נפי' מוס' מנחות לא: דרי"ה רשב"א],
ד) [נפי' צ"ד. דרי"ה בגויל כתבו בדלשון מדי קורין וכו'],
ה) [מסטה ח:].

הגהות הב"ח

א) גמ' מן קלף כדי לכתוב עליו פרשה וכו' שמע ישראל (קלף אין דוכסוטוס לא) תלמי' וי"צ וי' היא גירסתא רש"י ופס"א לימא ודמוכח צמוספות:
ב) תרבי' דרי' קלף כי לכתוב עליון ס"ת דבעינא ספר כלי' וזיבת ומיילין ומוזיה נתקן:
ג) בא"ד בסקונין רבה דקאמר קרע הבא צ"י שטיין יתפור:

מוסף רש"י

קלף במקום בשר. קלף כותבין עליו צמקוס בשר (מונחות ז:) תפילין שבלו. תפילין קדושתא חמורה שטיין צ"ה ארבע פרשיות (מונחות ז:).

רבינו חננאל (המשך)

בראי, וכן גורא דיליה כתבינן. וזה [נ"א: והא] דאמרין במוזיה כותבין על דרוכסוטוס במקום שיער, לאו במקום שיער ממש, דאי ס"ד אפא דמגילתא היא, מרששא בהדיא הל"מ תפילין על הקלף, והרי יצא גורפ [נ"א: במקום] השיער במקום בלכל קלף, אלא שי"מ מאי קומם שיער האה, מרששא בהדיא הל"מ תפילין על הקלף, והרי יצא נמצא קלף עומד לבדו ומקום שיער העיקר בן, אין כותב שם כלום לתפילין, אלא מן הפנים אחריתא. ודרוכסוטוס עומד לבדו, והמקום שהיה דבוק על בשר בהבמה בו, ואין כותב עליו מוזיה מאותן הפנים אלא מן הפנים אחריות. והא שמעתיא דרב דקאמר דרוכסוטוס הרי הוא כקלף, וקא מפרשא לאכשוריל תפילין על הדוכסוטוס, דקא מותבינן ליה לרב שינה בזה ובוה פסול, וקא מיפרקא חד פירוקא אידי ואידי במוזיה, ועוד מפרקא שינה בזה ובוה סתמא תנאי היא, וקא קאי רב כיוחדיהא, ורב פפא קא מוקי ליה לרב כתנא דבי מנשה, דתנא כתבה על הנייר ועל המטלית [פסולת] ועל הקלף ועל הגויל, ועל דרוכסוטוס כשרה. וליכא לאוקמה במוזיה שאין מוזיה נכתבת על הקלף, והילכך בתפילין היא, ואי משום דאתא בה גויל ותפילין לא מיכתבן על גויל, כי קתני גויל לענין ס"ת. ואיתנן נמי לסייעיה לרב דאמר כותבין תפילין על דרוכסוטוס, דמתניא תפילין שבלו אין עושין מהן מוזיה לפי שאין מורדיין מקדושה חמורה לקדושה קלה. ודייקנן מדקא יתיב טעמא לפי שאין מורדיין, דאלמא אי לא הכי היו עושין מן התפילין, ואמרנן דכיון דמוזיה אין נכתבת על הקלף, שומעין דהני תפילין אדוכסוטוס

הוא כתבין, [ואילו] נותא [לאן] קדושה חמורה היו נעשות מוזיה, והדר פריקינן דלא היא הא סייעתא לרב, דהא ר' מאיר היה כותב מוזיה על הקלף, ותפילין שבלו (ו)על הקלף היו, אי לא קדושה חמורה היה מעבדן מוזיה. השתא דאיייתית להכי ההוא דאוקמא רב פפא נמי לרב כתנא דבי מנשה (ואוקימתא) [ואוקמאן] בתפילין, משום דמוזיה אין נכתבת על הקלף, והרי היא נכתבת על הקלף, לרב נמי עיקר שמעתייה, תוצה הכין, דרוכסוטוס וקלף לענין מוזיה שוין נכתבת על זה ועל זה, אבל תפילין אין נכתבים על דרוכסוטוס. וכן הלכה וכן מנהג. **דיו כדי לכתוב ב' אותיות.** דיו הוא [תורין] שכותבין בו, ועוד [נ"א: וכן] הכלי שמתניחין בו את הדיו גם הוא נקרא דיו. **דנאט ב' אותיות** שאמור ב' אותיות (בקלף) [בדיון]. ב' אותיות בקולמוס, ב' אותיות בקלמרין. ואיכא למידע דאי איכא בקולמוס בכרי ב' אותיות מכוונות סניא, אבל אי אייתיה לדיו בכלי בין ב' דיותא ובין קלמרין צריך למיהוד יתר מב' אותיות דיכול למיכתב מינייהו ב' אותיות, משום שא"א שיצא כולו בקולמוס שהדיו [נשאר] בדיו שהוא כלי או בקולמוס או בקלמרין. מי"ט צריך שיעור בדיו שכותבין בו, וליחייב על הדיו שהוא בית הדיו, או על הקולמוס, או על הקלמרין. תשובה כיון שהולצתא דיו לכתוב בו הוא מתכוין, עליו הוא חייב, ואינו חייב על הכלי שהוא בו מפני שהכלי טפילה לו, דתנן המוציא אוכלין מחות ממשעירו בכלי, פטור אף על הכלי ואינו חייב על הכלי שהוא בו מפני שהכלי טפילה לו, דתנן המוציא אוכלין מחות ממשעירו בכלי, פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו, ותניא עליה המוציא אוכלין כשיעור בכלי, פטור על הכלי וחייב על האוכלין. קומרינן אשר כאן היא ששינוי בסדר טהרות קלמרין, ופירושו [בלשון ישמעאל] [אל]מחבאר. ותנן קלמרין של יוסף הכהן

^[א] עיין ערך ערך דכסוטוס